

Posudek diplomové práce **Ivety Bartošové**

Poslech s porozuměním jako jedna ze základních řečových dovedností výuky češtiny jako druhého jazyka

Iveta Bartošová si jako téma své diplomové práce zvolila poslech s porozuměním ve výuce češtiny jako cizího jazyka. Zabývá se jím s cílem zřetelně praktickým – pokouší se na pozadí obecných poznatků o procesu poslechu s porozuměním a o jeho postavení ve výuce cizího jazyka analyzovat v současnosti často užívané učebnice z hlediska toho, jaké příležitosti pro rozvíjení této komunikační dovednosti nabízejí, a doplnit tento repertoár souborem vlastních cvičení, která by vyplnila prázdná místa v dosavadní nabídce.

Autorka se svého úkolu zhostila se ctí: poučila se dobře v existující domácí i zahraniční literatuře věnované naslouchání (z domácích prací uvádí ponejvíce J. Hendricha, K. Šebestu a J. Palenčárovou, zahraniční autoři jsou z pochopitelných důvodů početnější). Výsledky práce s odbornou literaturou se promítly do zpracování úvodních čtyř kapitol, věnovaných teoretickým otázkám (až po kapitolu 5); z těchto kapitol je zřejmé, že se autorka v problematice naslouchání dobře orientuje.

Šestá kapitola uvádí úrovně poslechu s porozuměním podle SERR, další pojednávají o specifikách češtiny (bylo by možné vztáhnout je zřetelněji k problematice naslouchání s porozuměním?) a o poslechových strategiích. Zřetelně didaktické zaměření má až kapitola devátá (od str. 29), věnovaná metodickým postupům při rozvíjení poslechu, a pak série krátkých kapitol 10–13, které pojednávají o poslechových cvičeních (podle mého názoru by prospělo přehlednosti práce, kdyby je autorka spojila do kapitoly jediné). Další tři kapitoly (14–16) se pak zaměřují na různé metodické aspekty práce s poslechem ve výuce.

Za vlastní jádro práce a nejzřetelnější autorčin přínos didaktické praxi pokládám kapitoly 17 a 18 (str. 45–59), věnované analýze poslechových cvičení ve vybraných učebnicích češtiny pro cizince, a kapitolu 19 (str. 60–82), v níž autorka podává vlastní návrhy cvičení, o kterých, jak sama uvádí, se domnívá, že *ve stávajících učebnicích chybí nebo jsou nedostatečně zpracována*. Autorka k jejich zpracování využila i svých materiálů, které připravovala na univerzitě v Glasgow. Jde o cvičení nápaditá a nepochybně dobře ve výuce uplatnitelná.

Po formální stránce má předložený text poměrně slušnou úroveň, kterou však snižují některé neobratné formulace (str. 7 – *Poslech patří mezi nenahraditelný zdroj poznávání zvukové podoby cizí řeči*; str. 12 – *Nedostatky, které se užíváním komunikační metody vyskytují, jsou výběrově např. neuspokojivá situace v prezentování mluvnice*; str. 13 – *Posluchač danou řeč nevytváří, nýbrž ji pouze přijímá jako něco, co je daného/neměnného*; str. 15 – *Je to složitý proces neurofyziologických a psycholingvistických mikroprocesů, které na sebe vzájemně nesmírně rychle navazují, vzájemně se prolínají*; str. 43 – *Existuje řada aktivit, které lze využít pro kontrolu porozumění poslechu*; str. 28 – *Proces „shora dolů“ vychází z naší předcházející zkušenosti znalosti světa*), popř. neopravené překlepy (str. 15 – *tématiky*; str. 26 – *Syntax mluveného slova bývá obvykle jednodušší, než syntax psaného jazyka*).

Pokládám předložený text za zajímavý a užitečný pro didaktickou praxi, domnívám se, že odpovídá požadavkům kladeným na kvalifikační práce tohoto typu. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.